

Stelaru

Poezia română cunoaște clăi și figură ale categoriei poetice vătă, situată la răspindită istorică, elamând acel amestec de suferință și aspirație, de revoluție și exas care poate indica direcția desfășurărilor obiective a evenimentelor. Nu ne putem îndoi, azi, de inițiația de factură mesianică ori apocalyptică a unor Coșbuc, Goga, Aron Colruș. Un alt spirit profetic al literismului nostru este, incontestabil, Dimitrie Stelaru. Prodigios boiem n-a fost doar un vizionar întemnător, de zonă poescă, ci și un creator cu tremururi de apropiere cataclismului comunismului.

Zid de întărire al fortăreței Har Boker

„Cineva că și ele sunt zdrențe în minile voastre. / Le-ai răsturnat, să întrai în ele / Si n-ai făsi zeul etern — / Nu v-ai nascut niciodată / Nu sunteți viață” (ibidem). Sumbra Imagine a tiranului e dintr-o coloană mai înalte: „Vol nu visat deș de noaptea / Si steagurile tiranului le ridică în orașe / Ca pe ruginie lăngări” (ibidem). Uniformizarea socială apare contrapunctul nemulțumit eternării: „Cine asculta va trăi / Cu stelile, cu soarele, mai mult decât ele — / Cine trece peste împărăție ca un zvon / Si nu-l doare uniforma / Va rămâne împobosit și palid / Dincolo de niciodată” (Cinc). Nici mult mai îndepărta exaltare națională și pierdută din obiectivul premonitori: „Cine vorbește de drogoste în judecătă / Urcat pe măgar? / Nu-l lăsați. E ne bun” (Patru). Jocul diabolic al demagogiei totalității cu vîrtoviu apără de asemenea consemnat: „În toate corăbile căută bucuria — / În toate melodii cintă vîntoul / Cineva l-a furat, cineva l-a adus. / Dar nu e” (Sase). Paradoxa metaforă a mărlor închise de armele idoliilor ascunse și memorabile: „De-a lungul oamenilor mă văd aruncat / Pe mări cu drumuri închise / De armele idoliilor ascunse în palate” (Sapte). Si cum să nu remarcăm semnalarea rugulilor de cărti, în stihurile ce s-au învățat ca lumina sinistră a acestor ferice ideale să năvăsească în realitate: „Avem sunetul cărilor arse” (Despre), după cum însoțește conținutul ale trădării și adulării sintetizării moralității o societate: „Unii și în ficeare vinzător / Si voi cumparați viața cu laude” (Sunt ca voi). Neapărat, Dimitrie Stelaru trebuie să se întâlnească cu moartea, acum, cind se împlinesc două dece-

LIVIU IOAN STOICIU

Noapte de M. 25 / M. 26 mai

Au înflorit copiii mizeriei

au înflorit copiii mizeriei noastre, ai să vezi ce ideal o să fie în viitor pe aci, steagul de luptă e rupt, făcut

praf, de ne

am urcat noi în pînă în virf cu ei? Pînă scolo unde

e adevarul mortii.

Să nu-mi spui

să nu-mi spui: vorbind în vis cu familia

primitoră

a facut o confuzie... Te iubesc, este

un lucru de nimic: orice

lucru se complică în mintea mea, rătăcind în

abstract, de cine să te apăr mai

intii? Am impresia că totul,

total, totul se scurge pe lingă mine...

Arborii de cuișoare

arborii de cuișoare, de pe celălătăr, de dinainte de 22 decembrie 1989, mă atrag, ah, ce mă atrag: poate că și eu am murit și nu știu, dar ochii... Ochiile ce duși îmi sunt (și ști și lui) în fundul capului...

Umflați, scoși din cușca, depășiti de cele ce se întâmplă în mod dramatic în jur, cu sufletul neimpredicat să părăsească trupul.

Stiu

știu... O, de ce nu am putere, înțeleptule: această bătătură scriboare, ură... Ură lipicioasă, murdară de miere, pușnind pe nas, din trecut...

Lumea moștenită și răsturnată? Stringeli din dimini: să nu vă resemnați, fraților!

CRONICA LITERARĂ

Un roman cu puncte de suspensie

In condițiile în care tirajele impuse de difuzare nu depășesc decât rareori 10.000 de exemplare — și astăzi în cazul prozatorilor cit de cît cunoștiți — Editura Dacia din Cluj, consecvență programului complex de editare, ne propune romanul unui tîrn scrisor: Eugen Curta Voina.

Titlu: „Din nou despre drăgoșe”, precum și cele două rînduri de pe coperta a patra (din care afișăm că e vorba de „o empatoniamă povestie de iubire, cu întărirea și complicații de neuitat”) sunt suficiente garanții pentru că romanul să-și găsească repede cumpărători și cititori. Acesta vor căuta în cele trei surse patru pagini ale cărții povestea de iubire, însă vor găsi doar un sir de „complicații” săturate de neuitat.

Iubirea, cind apără, se exprimă astfel: „Te iubesc, Mihai, nu pot să trăi fară tine” sau „Îmi curgi prin capilare, peisaj după peisaj”.

Să în ceea ce privește mediul social, romanul aspiră să cuprindă tot: studenți, licențani, tineri, zidar, ingineri, doctori, avocați (Tiberiu Galamb), actori (Eugen Bene), scriitori (tei doi: Mihai) umplă paginile cărții, nerăsunănd însă fiecare în parte să sugereze o lume cu problematică și specifică, totul răminând la nivelul unei schite de decor.

Autorul și ea un copil care vrea să facă deodată cinci prezece desene din care termină nici unul.

Desigur, o fi existind vreo motivație în popularea paginilor romanului cu atât de

nume proprii. Aproape nu există pagină în care să nu apară un nume nou: Mihai, Mihai doi, Liviu, Luminița, Andrei, Paul, Reiu, Voicu, Victoria (Vio), Amalia, Olga, Tibi, Agiaia, Alis, Zaharia, Andreia, Cristi, Lici, Corpade, Mitu, Iulia, Nelu, Vasile, Comăniuc și aşa mai departe.

Pentru evitarea monotoniei se folosește uneori „inoculatori” de nume precum: Regina, Pusioaca, Studenția, Chișinău, Bătrânuț etc.

Stirnește însă o confuzie și mai mare folosirea abuzivă a punctelor de suspensie. Înțelegem că orice semn de punctuație, dintr-un anumit context, poate căpăta valoare stilistică, dar dacă cineva „vorbeste” mai mult în puncte-puncte decât cu cuvinte, credem că nu se obține decit un discurs fragmental al unor oameni care uită la fiecare două cuvinte ce au vrut să spună. Sau, mai și, sănătoșii firi meditațional, incit, înainte, în timp ce vorbesc și după, fac lungi pauze de gîndire profundă.

Oriunde am deschisă cartea, ne sar în ochi punctele de suspensie, ca o invazie de lăcuse. La pagina 29 apar de 40 de ori, la 134 de 42 ori, la 259 de 50 de ori, la 194 de 51 de ori și acestea nu sunt decât cîteva extrase la întărirea.

Autorul (probabil) început de drum — editura, ca atâtatele atele, refuză să dea o minimă informație despre autor pe coperta patra, așa cum se face la casele de editură din Occident) e desigur liber să-și aleagă mijloacele de expresie cele mai po-

trivite. Dar dacă acestea nu au alt rol decât acela de a sufoca epicul propriu-zis, e de datoria criticului de a semnaliza acest lucru. Pentru că, de cele mai multe ori, între intenția unei decizii de autor și rezultatul ei apare o prăpastie. Astăzi critic nu e, în acest caz, decât semnalarea acestor prăpastiilor care nu vede. Desigur, un redactor de carte competent ar fi putut evita, în urma discuțiilor cu autorul acesta — hăi să zicem — schăderi încrenătoare începător. Din pacate, nu s-a întâmplat, așa!

De asemenea, din același respect pentru editura clujeană, semnalăm greșeli de corecțură, tot mai frecvente în ultimul timp în cările apărute la noi și astăzi nu numai din vînă tipografilor! Dacă la pagina 7 sunt corect „Facultatea de Construcții”, nu înțelegem de ce la pagina 6 se scrie „Facultatea de Filologie”.

Ce prezentă să avem de la pușteria de edituri particolare care lucrează cu oameni uneori „necalificați”, dacă editurile tutelate de Ministerul Culturii consideră, probabil, „minore” astfel de greseli?

MARIANA SIPOS

Dreptatea LITERARĂ

MARIUS TUPAN

—

Oamenii se separă de animale printre morala conștiință. Îndrăznii Marius Nicolae.

— Separindu-se de animale, au fost înrobiti de cel mai mare tiran din univers. Animalele-slobode, fiindcă acționează în virtutea instincției lor, vor, prijăjitoare, capătând această podobă — morală sau cum îl mai ziceți — vătăzătoare căile de acces spre deșprinderea totală de o tulbură.

— De aceea ne-am și prezentat aici, glasul Dăvonu. Nu suntem nici că, nici măgar, ci doar niște catrifă.

— Se simte cu musca pe căciulă! îl sănătăția acum!

— Dacă toate le stă, ghiceste-mi dorința acum!

— Să vină vinul!

Mal setos decit Plagu era Monu Zumzalache. Aruncă în burdinarul său cofă după cofă și nu da nici un semn că s-ar putea ameții. Ca și în lumea albă, nici aci nu-i poate face cineva concurență. Unul după altul cădeau re-

zerviști, dar nici o amenințare nu venea din spate el, ca și cind din trupul său pierse de mult singele și-n golii lăsat trebuia aruncat alcăol. În telegeau cu totii acum: Închinarea despărțe care vorbeau

—

Pravilele de Făcu

era alta în

Săptămîna Neagră

decă acesea

—

rezervație

—

împăratul

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

